

Tempera dáva priestor na improvizáciu

(Rozhovor s ilustrátorom Filipom Horníkom)

Predstavte si, maľujete „temperkami“ a zrazu vám farba kvapne niekde, kde to vôbec neplánujete. Skôr než začnete hromžiť a vidieť koniec sveta, pozrite sa na chybu ako nekonečný a vďačný priestor na improvizáciu. Ilustrátor Filip Horník si pri dvoch knihách odskočil od modernej ilustrácie v tablete k pôvodnej technike – k vodou riediteľným temperovým farbám. Ilustrácie z kníh Romana Brata Stratený kráľ a Zuzana Bodovej Dinosauria na dobrú noc priniesol návštevníkom knižnice v podobe výstavy. Na tridsiatich dvoch originálnych maľbách môžete pozorovať zápas autora s temperou. V rozhovore nám Filip Horník prezradil aj to, kto nakoniec vyhral.

Obe knihy pred deti ste ilustrovali v krátkom čase za sebou v rokoch 2018-2019. Ako sa Vám pracovalo?

Pracovalo sa mi asi ako pri všetkých knihách. Každá kniha je špecifická v niečom inom. Myslím, že Strateného kráľa som maľoval skôr ako Dinosauria na dobrú noc. Bol to pre mňa akýsi úvod do temperovej maľby. Už v mladšom veku som sa snažil zapodievať touto technikou, ale väčšinou to malo charakter solitérnych malieb. Jeden námet, jedna maľba. Celá kniha technikou temperovej maľby bola pre mňa výzvou. Skúsiť experimentálne preštudovať tú techniku v celom diele. Do temperovej maľby som sa zaľúbil natoľko, respektíve, natoľko sa mi pohodlne robilo v tejto technike, že som sa rozhodol s tým pokračovať aj v druhej knihe. Predtým som maľoval akvarelom a anilínovými farbami, čo sú v podstate také vodové. Tiež robím elektronickým spôsobom, kreslím v tablete. Ale tieto knižky mi prišli, že si zaslúžia temperu. Tempera je klasický spôsob, ktorým sa ilustrovali veci kedysi, takže som sa rozhodol, že to skúsim poňať taktó. Knihy, ktoré sa dnes predávajú, sú vo veľkej miere zastúpené elektronickou kresbou, tak som si povedal, že sa vrátim do histórie a skúsim temperu.

V čom má podľa Vás temperová maľba plusy a naopak mínusy?

Človek má ako keby väčší kontakt s tou maľbou. Vyberá si v podstate všetko od papiera cez značky až po štetce. Častokrát tam prichádza ku chybám, kedy človek musí zaimprovizovať. To sa vám pri tablete nestane, že vám kvapne trochu farby a teraz musíte rýchlo vymyslieť, čo s tým. Ak je niekde v ilustrácii temperou nečakaný element, môže to byť spôsobené práve chybou. Ale to je super. Lebo z niečoho, čo je v začiatku považované za chybu, vznikne niečo, čo osvieži tú ilustráciu.

Ako vyzeralo ilustrovanie temperou v praxi vo vašom ateliéri v Smoleniciach?

Proces maľovania temperami bol veľmi meditatívny. Ja so rád, keď si pri práci najskôr všetko pripravím. Robil som to klasickým spôsobom. Na obrovský stôl som si rozložil nástroje, papiere, farby a potom som akoby automaticky siahol po farbách a začal som tvoriť. Viac času som strávil s ilustrovaním knižky Dinosauria na dobrú noc, pretože som tam maľoval na každú jednu stranu. Je tam menej textu, takže som mal voľnejšiu ruku a robil som celé dvojstrany. Ak si všimnete, tak tie vynechané drobné miesta slúžia na umiestnenie textu – jedna fráza alebo len citoslovce. Pri Stratenom kráľovi som robil jednu veľkú ilustráciu na jednu kapitolu. Knižka je určená pre staršie publikum.

Knižky vznikli ešte pred pandémiou. Ako hodnotíte pandemický rok 2020?

Ilustrácia nie je príliš kontaktné zamestnanie, takže ja som v podstate len pokračoval v načatej práci. Ale práve minulý rok som si uvedomil, ako veľmi sú pre ilustrátora dôležité verejné podujatia. Predtým som sa často zúčastňoval na podujatiach, ktoré buď promujú nejakú knihu alebo som robil workshopy s deťmi v knižnici. Tieto aktivity odpadli a ja som si musel hľadať alternatívnu prácu.

Pracujete ako výtvarník-dizajnér, kedy ste sa rozhodli pre ilustrovanie detských kníh?

Profesionálne sa ilustrácii venujem 4-5 rokov. Ale odmalička som mal rád kreslenie. Ilustráciu som neštudoval. Vedel som, že to strašne chcem, ale zároveň som chcel cítiť dotyk s materiálom, takže som navštevoval Strednú školu úžitkového výtvarníctva v Kremnici, kde som sa zaoberal výrobou hračiek a dekoratívnych predmetov. S ilustráciou to však súviselo, lebo častokrát keď sme vyrábali bábky, tak sme k tomu kreslili aj plagáty alebo inú plošnú tvorbu. Na vysokej škole výtvarných umení som študoval odbor dizajn a naučil som sa pracovať s experimentálnymi materiálmi.

Do Piešťan prichádzate pri príležitosti výstavy, ktorá potrvá vo foyer knižnice jeden mesiac. Ako sa tu cítite?

V Piešťanoch som prvýkrát, ale mesto poznám z rozprávania mojej mamy, ktorá Piešťany rada navštevovala. Skutočne vidím tu krásu mesta cez popis mojej mamy. O to sa tu cítim lepšie.

Ďakujeme za rozhovor. Veríme, že sa v blízkej dobe stretneme pri ďalších ilustrátorských projektoch a prajeme veľa pracovných aj súkromných úspechov.

Katarína Beňová (Autor interview)

Filip Horník (Účastník interview)

Akcia: FILIP HORNÍK / TEMPEROVÁ ILUSTRÁCIA (Slovensko)

Dátum: 10. 5. 2021 - 10. 6. 2021